

KS. ROBERT KACZOROWSKI

TWÓRCZOŚĆ WOKALNA JERZEGO GABLENZA (1888-1937) PRÓBA SYSTEMATYZACJI

THE VOCAL WORKS OF JERZY GABLENZ (1888-1937)
AN ATTEMPT OF SYSTEMATIZATION

A b s t r a c t. The presented article is the first attempt of presentation of the vocal works of a little-known Polish composer Jerzy Gablenz (1888-1937). He composed 86 songs, written in the period from 1907 to 1928. To this day the majority of these songs have not been published. Only the single songs were published in collections, which are to be found in the National Library. The collection also includes the songs handwritten by the composer's himself. In total, it is a little over 30% of Jerzy Gablenz's vocal lyric poetry. The majority of his songs, rewritten by hand by the son Tomasz, are to be found in the records of individuals such as Jan Jarnicki, the director of Acte Préalable phonographic company, who does his best to record these still undiscovered works of Gablenz on CDs. The following article may become an inspiration for the musicologists and music theoreticians to conduct extensive studies upon the works of Jerzy Gablenz, who is a composer of not only songs, but also of symphonies, symphonic poems, a piano concerto or a sonata for cello and grand piano.

Key words: Jerzy Gablenz; song; vocal music; 20th century.

Jerzy Gablenz to polski kompozytor, żyjący w latach 1888-1937. Mimo zdolności muzycznych, które przejawiał od najmłodszych lat, za namową rodziców skończył studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, aby zapewne w przyszłości przejąć kierowaną przez nich firmę, zatrudniającą wiele osób. Jednocześnie Jerzy studiował teorię muzyki pod kierunkiem Władysława Żeleńskiego, naukę gry na organach oraz kompozycję u Feliksa Nowowiejskiego. Umiejętność gry na flecie pozwoliła mu grać w orkiestrach symfonicznych

---

Ks. dr hab. szt. muz. ROBERT KACZOROWSKI – adiunkt Katedry Wokalistyki na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku, proboszcz parafii św. Mikołaja w Szemudzie; adres do korespondencji: ul. Wejherowska 45, 84-217 Szemud; e-mail: x-erka@wp.pl

Rev. prof. ROBERT KACZOROWSKI D.M.A. – Faculty of Vocalism and Acting, The Academy of Music in Gdańsk; parson of St. Nicholas Parish in Szemud; e-mail address: x-erka@wp.pl

oraz uczyć gry na tym instrumencie. Kilkakrotnie stawał również za pulpitem dyrygenckim, aby poprowadzić koncerty symfoniczne¹. J. Gablenz pozostawił po sobie wiele kompozycji, wśród których znajdują się symfonie, poematy symfoniczne, koncert fortepianowy. W lapidarnym biogramie Gablenza znajduje się również informacja o „ok. 70 pieśniach, m.in. do słów A. Waśkowskiego, K. Tetmajera, L. Staffa, K. Wierzyńskiego, J. Porazińskiej”². Dla piszącego niniejsze słowa spotkanie z muzyką Jerzego Gablenza rozpoczęło się w momencie, gdy dyrektor firmy fonograficznej Acte Préalable z siedzibą w Warszawie, Jan Jarnicki, zaproponował rejestrację wszystkich zachowanych utworów kompozytora. W ten sposób powstała płyta CD z utworami instrumentalnymi Jerzego Gablenza³ oraz 2 płyty z pieśniami tego kompozytora⁴ (kolejne płyty z liryką wokalną są w przygotowaniu).

Porządkując materiał nutowy otrzymany od J. Jarnickiego oraz dokonując kwerendy w Bibliotece Narodowej udało się ustalić, że Jerzy Gablenz pozostawił po sobie 86 pieśni. Jedynie niewielka część tego zasobu znajduje się w zbiorach bibliotecznych. Jest tam bowiem tylko 26 utworów (czyli 30,23%). Pozostałe materiały J. Jarnicki otrzymał od syna kompozytora, Tomasza, mieszkającego poza Polską, celem propagowania ich wśród słuchaczy. Na podkreślenie zasługuje fakt, że Tomasz Gablenz większość pieśni autorstwa swego ojca przepisał ręcznie, czyniąc nuty niewątpliwie bardziej czytelnymi. Na niektórych z nich figuruje adnotacja: „Przepisał z oryginału Tomasz Gablenz”. Są to następujące utwory: op. 11 nr 1, op. 11 nr 5, op. 13 nr 7, op. 13 nr 8, op. 18 nr 2, op. 18 nr 3, op. 18 nr 5, op. 21 nr 3⁵. Ponadto 4 utwory, oprócz powyższego wpisu, posiadają również datę, zaś jeden utwór określa miejsce, gdzie syn Jerzego przepisał nuty. I tak: pieśń op. 13 nr 7 została przygotowana w marcu 1976 roku, pieśń op. 13 nr 8 – w grudniu 1976 roku, pieśń op. 18 nr 2 – w kwietniu 1977 roku, zaś pieśń op. 18 nr 5 – w Santo Domingo w listopadzie 1969 roku. Zdecydowana większość spośród 86 pieśni Gablenza to utwory przeznaczone na głos solowy z towarzyszeniem fortepianu. Jedynie dwie pieśni z tekstem religijnym są przeznaczone na głos solowy i organy⁶, zaś dwie inne zostały skomponowane na chór męski a cappella⁷.

¹ S. LACHOWICZ. *Gablenz Jerzy*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna*, t. III: *efg*, red. E. Dziębowska, Kraków 1987, s. 177.

² Tamże.

³ *Jerzy Gablenz. Piano and Chamber Works*. Nr katalogowy AP0412.

⁴ *Jerzy Gablenz. Songs 1*. Nr katalogowy AP0419; *Jerzy Gablenz. Songs 2*. Nr katalogowy AP0427.

⁵ Wymienione wyżej utwory są tymi, na których widnieje autograf Tomasza Gablenza. Syn kompozytora przepisał jednak zdecydowaną większość twórczości swego ojca, o czym jednoznacznie świadczy charakter pisma. W dalszej części artykułu, przy prezentacji liryki wokalnej Jerzego Gablenza, jeśli w przypisie nie zaznaczono inaczej, przyjmuje się, że dana pieśń została przepisana przez syna Tomasza.

⁶ Są to: *Zwiastowanie* op. 10 nr 1 oraz *Przenajświętsza* op. 10 nr 2.

⁷ Są to: *Kohysanka* op. 21 nr 2 oraz *Wilki i owca* op. 28 nr 5.

W tak zarysowanym kontekście mieści się również problem niniejszego artykułu, którego celem jest pionierska próba uporządkowanego zaprezentowania 86 pieśni Jerzego Gablenza. Jeśli zachowane dane na to pozwalają, w opisie każdej pieśni znajduje się autor warstwy słownej oraz data powstania utworu. Miejsce publikacji niektórych pieśni podano za Biblioteką Narodową.

Liryka wokalna Jerzego Gablenza:

– 6 pieśni op. 3

Nr 1 *Przykrył biały śnieg*⁸

Nr 2 *Może ci będzie trochę żal*⁹

Nr 3 *Smutek wkradł się w moją duszę*¹⁰

Nr 4 *Poprzez ugory*¹¹

Nr 5 *Za moich młodych lat*¹²

Nr 6 *Słoneczny żar*¹³

– 7 pieśni op. 5¹⁴

Nr 1 *Pielgrzym*¹⁵

Nr 2 *Błękitne, cudne dziś rano*¹⁶

Nr 3 *Śnią mi się cudne twe oczy*¹⁷

Nr 4 *Ty nie wiesz nawet, jak mi źle*¹⁸

Nr 5 *Tęskniłem wieki*¹⁹

⁸ Słowa: Irena Gablenzówna. Na rękopisie przepisany przez syna kompozytora Tomasza nie figuruje data powstania pieśni.

⁹ 3 II 1918 r., Kraków. Słowa: Irena Gablenzówna.

¹⁰ 2 II 1918 r., Kraków. Słowa: Irena Gablenzówna.

¹¹ 2 III 1918 r., Kraków. Słowa: K. Łepkowski.

¹² 13 III 1918 r., Kraków. Słowa: Adam Asnyk.

¹³ 20 V 1918 r., Kraków. Słowa: K. Łepkowski.

¹⁴ Za wyjątkiem pieśni nr 3, 4, 6, wszystkie pozostałe zostały przepisane przez syna kompozytora.

¹⁵ 29 V 1921 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski. Utwór został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian.

¹⁶ 20 V 1921 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

¹⁷ Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Mojej siostrze”. Pieśń została wydana w: *Poezje Antoniego Waśkowskiego w pieśni, cz. I*, Kraków ok. 1925 (informacja na podstawie opisu w Bibliotece Narodowej). Nieznana jest data powstania pieśni.

¹⁸ Słowa: Antoni Waśkowski. Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Helenie Gwiazdomorskiej”. Pieśń została wydana w: *Poezje Antoniego Waśkowskiego w pieśni, cz. II*, Kraków ok. 1925 (informacja na podstawie opisu w Bibliotece Narodowej) oraz w: *6 pieśni na głos i fortepian*, Warszawa 1979. Nieznana jest data powstania pieśni.

¹⁹ 8 VI 1921 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski. Utwór został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian.

Nr 6 *Jak zorza płoną twe usta*²⁰

Nr 7 *Z liryków*²¹

– 3 pieśni op. 7²²

Nr 1 *Z Księgi Radości*²³

Nr 2 *Tyle miłości przeboleło we mnie*²⁴

Nr 3 *Wracaj ty do nas*²⁵

"WRACAJ TY DO NAS"
"COME BACK TO US"

ANTONI SŁOW NIEZNANY MUZYKA: JERZY GABLENZ
AUTHOR OF TEXT UNKNOWN OPUS 7, No. 3

1. COME BACK TO US TO OUR LANDS MARKS THE PINES DING
1. WRA - CAJ TY DO NA - SICH STRON GORNE SZUMIĄ SOBĄ NA
2. NIE WÓ - RAJ TY DO NA - SICH STRON NIE CIE - KAJ NIE W ŚRO - DZIE I BIA - NIE

NA - PLE TREE TURNS GOLD WHERE A WHITE BIRCH TREE LOST ALL ITS LEAF
ZŁO - CI SIĘ KŁON BIAŁE GÓRZE BEZ - ZA DIA - SA LIŚC WYMI GŁO - WIA - TA
WIAK WIEZ - WY WE MIAŁE O - STA - TWA PŁAK WIE - SP LA - TA

A - GAINST A GRAY - SKY LI - STEN TO GŁO - D - MY
NA SI - MIA NIE - BIES TYLE U - SI - SIŁ W PO - JĄ - CI
NIE WÓ - RAJ NIE WIAJ NIE NIE CHWA - LA ŚWIE - DLA - TA

Przykład. Pieśń *Wracaj ty do nas* – pierwsza strona utworu przepisana przez syna kompozytora

²⁰ Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Mojej siostrze”. Pieśń została wydana drukiem w: *Poezje...*, cz. II. Nieznana jest data powstania pieśni.

²¹ 26 V 1921 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski. Utwór został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian.

²² Cały opus 7 został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian. Za wyjątkiem pieśni nr 2, pozostałe zostały przepisane przez syna kompozytora.

²³ 17 V 1922 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

²⁴ Słowa: Antoni Waśkowski. Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Pani Ludwice Jaworzyńskiej”. Pieśń została wydana drukiem w: *Poezje...*, cz. I. oraz w: *6 pieśni...* Nieznana jest data powstania pieśni.

²⁵ Nieznana jest data powstania pieśni.

– 7 pieśni op. 9²⁶

Nr 1 *Otwórz okno*²⁷

Nr 2 *Twe złote włosy*²⁸

Nr 3 *Dziewicze brzozy*²⁹

Nr 4 *Więc pozwól mi patrzeć*³⁰

Nr 5 *Byłaś mi bajką*³¹

Nr 6 *Kochałem w tobie*³²

Nr 7 *We świąteczne popołudnie*³³

– 5 pieśni op. 10³⁴

Nr 1 *Zwiastowanie*³⁵

Nr 2 *Przenajświętsza*³⁶

Nr 3 *Przecudne duże szafirowe oczy*³⁷

Nr 4 *Deszcz w szyby dzwoni*³⁸

Nr 5 *Czemu śmiałaś się dziewczyno*³⁹

– 8 pieśni op. 11

Nr 1 *Ukrainka*⁴⁰

Nr 2 *W słonecznym blasku*⁴¹

Nr 3 *Moja miła*⁴²

²⁶ Za wyjątkiem pieśni nr 7, wszystkie zostały przepisane przez syna kompozytora.

²⁷ 1 XI 1922 r., Kraków. Słowa: Leopold Staff.

²⁸ 3 XI 1922 r., Kraków. Słowa: Leopold Staff.

²⁹ 3 XI 1922 r. Słowa: Leopold Staff. Utwór został wydany drukiem w zbiorze: *6 pieśni...*

³⁰ 6 XI 1922 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski (fragm. cyklu poetyckiego *Erotyki III*).

³¹ 8 XII 1922 r. Słowa: Antoni Waśkowski. Utwór został wydany w zbiorze: *6 pieśni...*

³² 10 XII 1922 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

³³ Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Stefanowi Meyerowi”. Pieśń została wydana drukiem w: *Poezje...*, cz. II. Nieznana jest data powstania pieśni.

³⁴ Cały opus 10 został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 2*, AP0427. Wykonawcy: nr 1-2 Anna Barska – sopran, Stanisław Diwiszek – organy, nr 3-5 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian.

³⁵ Na sopran i organy, powstała 30 XII 1922 r. Słowa: Kazimiera Zawistowska.

³⁶ Na sopran i organy, 23 X 1923 r. Słowa: Kazimiera Zawistowska.

³⁷ 9 III 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

³⁸ 18 III 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski (fragm. cyklu poetyckiego *Erotyki*).

³⁹ 6 IV 1923 r. (taka data figuruje na nutach przepisanych przez syna Tomasza, na rękopisie kompozytora widnieje zaś data 1 II 1918 r.). Słowa: Irena Gablenzówna.

⁴⁰ 17 IV 1923 r., Lwów. Słowa: K. Wachtel.

⁴¹ 29 IV 1923 r., Kraków. Słowa: Kazimierz Wierzyński. Utwór został wydany w zbiorze: *6 pieśni...*

⁴² 3 V 1923 r. Słowa: Kazimierz Przerwa-Tetmajer.

Nr 4 *Piosenka*⁴³

Nr 5 *Dziewczyno ty moja*⁴⁴

Nr 6 *Z ut japońskich*⁴⁵

Nr 7 *Wśród drzew bielonych*⁴⁶

Nr 8 *Jeszcze tak nigdy*⁴⁷

– 8 pieśni op. 13⁴⁸

Nr 1 *Cudna, promienna*⁴⁹

Nr 2 *Na te bieluchne czyste lilie*⁵⁰

Nr 3 *Śpij spokojnie*⁵¹

Nr 4 *Tam gdzieś daleko*⁵²

Nr 5 *Kwiat się posiewa*⁵³

Nr 6 *W noc świętojańską*⁵⁴

Nr 7 *Róże*⁵⁵

Nr 8 *Jaśminy IV*⁵⁶

– 10 pieśni op. 16, cykl „W Wojtusiowej izbie”⁵⁷

Nr 1 *O kusym kogutku*⁵⁸

Nr 2 *Kropelka*⁵⁹

Nr 3 *Jak to było z chodakiem*⁶⁰

⁴³ 3 V 1923 r., Kraków. Słowa: Włodzimierz Perzyński.

⁴⁴ 5 V 1923 r., Kraków. Słowa: Remigiusz Kwiatkowski.

⁴⁵ 13 V 1923 r., Kraków. Słowa: Remigiusz Kwiatkowski.

⁴⁶ 13 V 1923 r. Słowa: Kazimierz Wierzyński. Utwór został wydany drukiem w zbiorze: *6 pieśni...*

⁴⁷ 27 V 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

⁴⁸ Za wyjątkiem pierwszej pieśni, pozostałe zostały przepisane przez syna kompozytora.

⁴⁹ Na pierwszej stronie pieśni, ponad tytułem, znajduje się dedykacja: „Mojej żonie”. Słowa: A. Waśkowski. Tekst pochodzi z cyklu poetyckiego „Za błękitami”. Pieśń została wydana w: *Poezje...*, cz. I. Nieznana jest data powstania pieśni.

⁵⁰ 8 VIII 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

⁵¹ 12 VIII 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski (fragm. cyklu poetyckiego *Za błękitami III*).

⁵² 6 VIII 1923 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

⁵³ 16 IX 1923 r., Rzemieżdżice. Słowa: Mieczysław Zielenkiewicz.

⁵⁴ 12 XI 1923 r., Kraków. Słowa: Mieczysław Zielenkiewicz.

⁵⁵ 2 XII 1923 r., Kraków. Słowa: Mieczysław Zielenkiewicz.

⁵⁶ 4 XII 1923 r., Kraków. Słowa: Mieczysław Zielenkiewicz.

⁵⁷ Słowa: Janina Porazińska.

⁵⁸ 1 I 1924 r., Kraków.

⁵⁹ 20 IV 1924 r., Kraków.

⁶⁰ 21 IV 1924 r., Kraków.

- Nr 4 *Wy dorośli to nie wiecie*⁶¹
 Nr 5 *Galgankowa laleczka*⁶²
 Nr 6 *Kąt poczciwy i ława*⁶³
 Nr 7 *Trepki z klepki*⁶⁴
 Nr 8 *Mruczek bajki opowiada*⁶⁵
 Nr 9 *Baj-baj-baju*⁶⁶
 Nr 10 *Janku mój!* (ze zbioru „Moja wólka”)⁶⁷

– 6 pieśni op. 18⁶⁸

- Nr 1 *Odwiedziny*⁶⁹
 Nr 2 *Idziemy dwoje*⁷⁰
 Nr 3 *Więc weź ze sobą moją duszę biedną*⁷¹
 Nr 4 *Skoro powieki przymrużę*⁷²
 Nr 5 *Chryzantemy*⁷³
 Nr 6 *Moje myśli osmętniale*⁷⁴

– 5 pieśni op. 21⁷⁵

- Nr 1 *Kiedy cię moje ramiona przygarną*⁷⁶

⁶¹ 23 VIII 1925 r., Kraków.

⁶² 9 VIII 1925 r., Kraków.

⁶³ 16 VIII 1925 r., Kraków.

⁶⁴ 18 VIII 1925 r., Kraków.

⁶⁵ 19 VIII 1925 r., Kraków.

⁶⁶ 21 VIII 1925 r., Kraków.

⁶⁷ 29 IV 1928 r., Kraków.

⁶⁸ Cały opus 18 został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 2*, AP0427. Wykonawcy: nr 1-2 Anna Barska – sopran, Margaryta Nagaieva – fortepian, nr 3 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian, nr 4-5 Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian, nr 6 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian.

⁶⁹ 2 VI 1924 r., Kraków. Słowa: Józef Mirski.

⁷⁰ 30 VI 1924 r., Kraków. Słowa: Józef Mirski.

⁷¹ 24 IX 1924 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski. Tekst pochodzi z cyklu poetyckiego *Za błękitami*.

⁷² XII 1924 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

⁷³ 17 XII 1924 r., Kraków. Słowa: Mieczysław Zielenkiewicz.

⁷⁴ 22 XII 1924 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

⁷⁵ Wybrane pieśni z opusu 21 zostały zarejestrowane na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 2*, AP0427. Wykonawcy: nr 1 Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian, nr 3-5 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian.

⁷⁶ 17 II 1925 r., Kraków. Słowa: Antoni Waśkowski.

Nr 2 *Kołysanka*⁷⁷

Nr 3 *Ty do mnie pójdz*⁷⁸

Nr 4 *Triolet V*⁷⁹

Nr 5 *Wiosna*⁸⁰

– 5 pieśni op. 28⁸¹

Nr 1 *Z tryoletów*⁸²

Nr 2 *Śpij dziewczeczko*⁸³

Nr 3 *Ty jesteś taka ładna*⁸⁴

Nr 4 *Chińczyk*⁸⁵

Nr 5 *Wilki i owca*⁸⁶

Tercety żeńskie

2 tercety op. 4

Nr 1 *W majową noc*⁸⁷

Nr 2 *Gdy ranek majowy*⁸⁸

Tercet *Dobranoc* op. 19⁸⁹

⁷⁷ 20 VI 1925 r. Słowa: Jan Mirski. Pieśń przeznaczona jest na chór męski a cappella. Rękopis utworu znajduje się w Bibliotece Narodowej.

⁷⁸ 5 VI 1925 r., Kraków. Słowa: Aleksander Zasztoft.

⁷⁹ 1 VIII 1925 r., Kraków. Słowa: Aleksander Zasztoft.

⁸⁰ 3 VIII 1925 r., Kraków. Słowa: Aleksander Zasztoft.

⁸¹ Wybrane pieśni z opusu 28 zostały zarejestrowane na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 2*, AP0427. Wykonawcy: nr 1 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian, nr 2 Anna Barska – sopran, Margaryta Nagaieva – fortepian, nr 3 Jacek Szponarski – tenor, Margaryta Nagaieva – fortepian, nr 4 Anna Barska – sopran, Margaryta Nagaieva – fortepian.

⁸² 16 VII 1926 r., Kraków. Słowa: Aleksander Zasztoft.

⁸³ 10 XII 1928 r. Słowa: Aleksander Zasztoft.

⁸⁴ 31 X 1926 r., Kraków. Słowa: Kazimierz Wierzyński.

⁸⁵ 20 X 1928 r., Kraków. Słowa: Kazimierz Wierzyński.

⁸⁶ Słowa: Leopold Staff. Pieśń powstała 16 stycznia 1927 roku i przeznaczona jest na chór męski a cappella. Rękopis utworu znajduje się w Bibliotece Narodowej.

⁸⁷ Słowa: Leopold Staff. Utwór powstał 31 marca 1918 roku w Krakowie. Tercet został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Barbara Lewicka – sopran, Beata Koska – mezzosopran, Donata Zuliani – alt, Anna Mikolon – fortepian.

⁸⁸ Słowa: Leopold Staff. Rękopis nie zawiera daty powstania utworu. Tercet został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Barbara Lewicka – sopran, Beata Koska – mezzosopran, Donata Zuliani – alt, Anna Mikolon – fortepian.

⁸⁹ Słowa: Leopold Staff. Utwór powstał 29 listopada 1924 roku. Tercet został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 1*, AP0419. Wykonawcy: Barbara Lewicka – sopran, Beata Koska – mezzosopran, Donata Zuliani – alt, Anna Mikolon – fortepian.

Rękopisy – autografy pieśni na głos z fortepianem pisane ręką kompozytora, przechowywane w Bibliotece Narodowej

*Biły się raz...*⁹⁰

*Dziewczyno*⁹¹

*Kędy Ty idziesz*⁹²

*Okrężne*⁹³

*Po wodę*⁹⁴

Pod Twoją obronę op. 23 ⁹⁵

*Samotna lipa*⁹⁶

*Scherzo*⁹⁷

*Smutno mi na ziemi*⁹⁸

*W obcym kraju*⁹⁹

*Z Hani*¹⁰⁰

Z liryków II ¹⁰¹

*Zosia*¹⁰²

Liryka wokalna to najobszerniejsza część w dorobku Jerzego Gablenza. Istnienie 86 pieśni świadczy niewątpliwie o tym, że była to ulubiona forma artystycznej wypowiedzi kompozytora. Zachowane zaś datyienne większości, bo aż 71 pieśni, pozwalają uchwycić te lata, w których powstała ich największa liczba. I tak można stwierdzić, że rokiem najbardziej płodnym dla kompozytora był rok 1923,

⁹⁰ Nieznana jest data powstania pieśni. Autor słów również pozostaje nieznanym. Pieśń jest niedokończona.

⁹¹ 2 II 1918 r. Autor słów jest nieznanym.

⁹² 6 IV 1918 r. Słowa: Kazimiera Zawistowska.

⁹³ Słowa: Zygmunt Gloger. Według informacji Biblioteki Narodowej pieśń powstała przed 1923 rokiem.

⁹⁴ Pieśń powstała w marcu 1910 roku.

⁹⁵ Warstwę słowną tworzy popularna modlitwa do Matki Bożej. Rękopis nie zawiera daty powstania pieśni. Według informacji Biblioteki Narodowej utwór powstał przed 1923 rokiem. Utwór został zarejestrowany na płycie CD pt. *Jerzy Gablenz. Songs 2*, AP0427. Wykonawcy: Robert Kaczorowski – baryton, Anna Mikolon – fortepian.

⁹⁶ Słowa: K. Butkowski. Nieznana jest data powstania pieśni.

⁹⁷ 10 III 1918 r. Słowa: Adam Asnyk.

⁹⁸ 5 IV 1908 r. Słowa: J.R.P. Gablenz.

⁹⁹ Rękopis przechowywany w Bibliotece Narodowej zawiera adnotację sporządzoną ręką kompozytora, że pieśń przynależy do opusu 7 nr 3. W opusie 7, zawierającym trzy pieśni przepisane przez syna kompozytora, figuruje jednak inna pieśń. Ponadto rękopis nie zawiera daty powstania utworu ani autora tekstu.

¹⁰⁰ 13 VI 1907 r. Słowa: Lucjan Rydel.

¹⁰¹ 26 V 1921 r. Słowa: Antoni Waśkowski.

¹⁰² Według informacji Biblioteki Narodowej pieśń powstała w 1909 r. Autor słów jest nieznanym.

gdy powstało aż 18 pieśni. Zarówno w 1918 roku, jak i w 1925 roku powstało po 11 pieśni. Rok 1924 przyniósł 10 pieśni, zaś rok 1922 – 8 pieśni. Szczegółowe kalendarium komponowania pieśni ukazuje poniższe zestawienie.

/	Rok											
	Liczba skomponowanych pieśni											
miesiąc	1907	1908	1910	1918	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
I								1			1	
II				4					1			
III			1	4			2					
IV		1		2			2	2				1
V				1	3	1	6					
VI	1				1			2	2			
VII										1		
VIII							3		8			
IX							1	1				
X							1			1		1
XI						4	1	1				
XII						3	2	3				1
Suma:	1	1	1	11	4	8	18	10	11	2	1	3

Intencją autora artykułu jest to, aby niniejsza wypowiedź stała się inspiracją do szerszej zakrojonych studiów nad spuścizną kompozytorską Jerzego Gablenza. Wiele bowiem dzieł na większe składy wykonawcze oraz będąca przedmiotem tego artykułu liryka wokalna to wciąż *terra incognita* w badaniach teoretyków muzyki i muzykologów. Z drugiej zaś strony warto czynić wiele, aby ta twórczość zagościła również na stałe w przestrzeni publicznej po to, aby zachwycać i wzruszać ukrytym pięknem.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA Archiwa

Archiwum autora
Archiwum Jana Jarnickiego

STRONY INTERNETOWE

Katalog Biblioteki Narodowej
<http://katalogi.bn.org.pl/iii/encore/search/C> (10.06.2018)

PŁYTY CD

Jerzy Gablenz. Piano and Chamber Works. Nr katalogowy AP0412

Jerzy Gablenz. Songs 1. Nr katalogowy AP0419

Jerzy Gablenz. Songs 2. Nr katalogowy AP0427

LITERATURA

LACHOWICZ S., *Gablenz Jerzy*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna*, t. III: *efg*, red. E. Dziębowska, Kraków 1987, s. 177.

TWÓRCZOŚĆ WOKALNA JERZEGO GABLENZA (1888-1937).

PRÓBA SYSTEMATYZACJI

Streszczenie

Prezentowany artykuł jest pierwszą próbą zaprezentowania twórczości wokalnejszego mało znanego polskiego kompozytora Jerzego Gablenza (1888-1937). W swoim dorobku pozostawił on 86 pieśni, pisanych w okresie od 1907 do 1928 roku. Większość tych utworów do dzisiaj nie doczekała się publikacji. Jedynie pojedyncze pieśni zostały wydane w zbiorach, znajdujących się w Bibliotece Narodowej. Księgozbiór ten zawiera również autografy pieśni kompozytora. W sumie jest to niewiele ponad 30% liryki wokalnejszego Jerzego Gablenza. Większość jego pieśni, przepisana ręcznie przez syna Tomasza, znajduje się w archiwach osób prywatnych, m.in. Jana Jarnickiego, dyrektora firmy fonograficznejszego Acte Préalable, który podejmuje wysiłki, aby tę wciąż nieodkrytą twórczość Gablenza zarejestrować na płytach CD. Niniejszy artykuł może stać się inspiracją dla muzykologów i teoretyków muzyki do szeroko zakrojonych studiów nad twórczością Jerzego Gablenza, który jest kompozytorem nie tylko pieśni, ale również symfonii, poematów symfonicznych, koncertu fortepianowego czy sonaty na wiolonczelę i fortepian.

Słowa kluczowe: Jerzy Gablenz; pieśń; liryka wokalna; muzyka XX wieku.